EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

Bryssel den 20.5.2020
COM(2020) 522 final

Rekommendation till

RÅDETS REKOMMENDATION

om Portugals nationella reformprogram 2020 med avgivande av rådets yttrande om Portugals stabilitetsprogram 2020

Rekommendation till

RÅDETS REKOMMENDATION

om Portugals nationella reformprogram 2020 med avgivande av rådets yttrande om Portugals stabilitetsprogram 2020

EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DENNA REKOMMENDATION

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artiklarna 121.2 och 148.4,

med beaktande av rådets förordning (EG) nr 1466/97 av den 7 juli 1997 om förstärkning av övervakningen av de offentliga finanserna samt övervakningen och samordningen av den ekonomiska politiken[1], särskilt artikel 5.2,

med beaktande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1176/2011 av den 16 november 2011 om förebyggande och korrigering av makroekonomiska obalanser[2], särskilt artikel 6.1,

med beaktande av Europeiska kommissionens rekommendation,

med beaktande av Europaparlamentets resolutioner,

med beaktande av Europeiska rådets slutsatser,

med beaktande av sysselsättningskommitténs yttrande,

med beaktande av ekonomiska och finansiella kommitténs yttrande,

med beaktande av yttrandet från kommittén för socialt skydd,

med beaktande av yttrandet från kommittén för ekonomisk politik, och

av följande skäl:

(1) Den 17 december 2019 antog kommissionen den årliga strategin för hållbar tillväxt, som inledde 2020 års europeiska planeringstermin för samordning av den ekonomiska politiken. I den togs vederbörlig hänsyn till den europeiska pelaren för sociala rättigheter som proklamerades av Europaparlamentet, rådet och kommissionen den 17 november 2017. Den 17 december 2019 antog kommissionen, på grundval av förordning (EU) nr 1176/2011, även rapporten om förvarningsmekanismen, enligt vilken Portugal var en av de medlemsstater som skulle bli föremål för en fördjupad granskning. Samma dag antog kommissionen också en rekommendation till rådets rekommendation om den ekonomiska politiken i euroområdet.

(2) Landsrapporten 2020 för Portugal[3] offentliggjordes den 26 februari 2020. Den innehöll en bedömning av hur väl Portugal hade lyckats med de landsspecifika

[1] EGT L 209, 2.8.1997, s. 1.
[2] EUT L 306, 23.11.2011, s. 25.
[3] SWD(2020) 521 final.

rekommendationer som rådet antog den 9 juli 2019[4], med uppföljningen av tidigare års rekommendationer och med sina nationella Europa 2020-mål. Den innehöll också en fördjupad granskning enligt artikel 5 i förordning (EU) nr 1176/2011, vars resultat också offentliggjordes den 26 februari 2020. Av analysen drog kommissionen slutsatsen att Portugal har makroekonomiska obalanser. Framför allt utgör den stora nettoutlandsskulden, den privata och offentliga skuldsättningen och en stor andel nödlidande lån svaga punkter, mot bakgrund av en svag produktivitetsökning.

(3) Den 11 mars 2020 klassificerade Världshälsoorganisationen officiellt covid-19-utbrottet som en global pandemi. Pandemin är en allvarlig folkhälsokris för invånare, samhällen och ekonomier. Den leder till hårt ansatta hälso- och sjukvårdssystem, störningar i de globala leveranskedjorna, volatilitet på finansmarknaderna, kraftigt minskad konsumentefterfrågan och negativa effekter för olika sektorer. Den hotar människors arbeten och deras inkomster liksom företagens verksamheter. Pandemin har lett till en kraftig ekonomisk chock som redan har fått allvarliga återverkningar inom EU. Den 13 mars 2020 antog kommissionen ett meddelande[5] om en samordnad ekonomisk reaktion på krisen, omfattande alla aktörer på nationell nivå och unionsnivå.

(4) Flera medlemsstater har utlyst undantagstillstånd eller infört nödåtgärder. Nödåtgärderna bör vara strikt proportionella, nödvändiga, tidsbegränsade och i linje med europeiska och internationella standarder. De bör vara föremål för demokratisk tillsyn och oberoende rättslig omprövning.

(5) Den 20 mars 2020 antog kommissionen ett meddelande om aktivering av den allmänna undantagsklausulen i stabilitets- och tillväxtpakten[6]. Klausulen, som fastställs i artiklarna 5.1, 6.3, 9.1 och 10.3 i förordning (EG) nr 1466/97 och artiklarna 3.5 och 5.2. i förordning (EG) nr 1467/97, underlättar samordningen av budgetpolitiken under en allvarlig konjunkturnedgång. I meddelandet framför kommissionen till rådet att man bedömer att det rådande läget med en allvarlig konjunkturnedgång till följd av covid-19-pandemin innebär att villkoren för att aktivera undantagsklausulen är uppfyllda. Den 23 mars 2020 godkände medlemsstaternas finansministrar kommissionens bedömning. Aktiveringen av den allmänna undantagsklausulen medger en tillfällig avvikelse från anpassningsbanan mot det medelfristiga budgetmålet, förutsatt att detta inte äventyrar hållbarheten i de offentliga finanserna på medellång sikt. När det gäller den korrigerande delen kan rådet, på rekommendation av kommissionen, även besluta att anta en reviderad finanspolitisk strategi. Den allmänna undantagsklausulen innebär inte att stabilitets- och tillväxtpaktens förfaranden avbryts. Den möjliggör för medlemsstater att avvika från de budgetkrav som normalt skulle gälla och för kommissionen och rådet att vidta nödvändiga politiska samordningsåtgärder inom ramen för pakten.

(6) Det krävs fortsatta åtgärder för att begränsa och bekämpa smittspridningen, stärka de nationella hälso- och sjukvårdssystemens resiliens och mildra de socioekonomiska konsekvenserna genom stödåtgärder till företag och hushåll samt för att säkerställa adekvata arbetsmiljöförhållanden så att den ekonomiska verksamheten kan återupptas. Unionen bör använda alla tillgängliga verktyg för att stödja medlemsstaternas insatser inom dessa områden. Samtidigt bör medlemsstaterna och unionen samarbeta för att utforma de åtgärder som krävs för både en återgång till samhällen och ekonomier som

[4] EUT C 301, 5.9.2019, s. 117.
[5] COM(2020) 112 final.
[6] COM(2020) 123 final.

fungerar normalt och till en hållbar tillväxt, där bland annat den gröna och digitala omställningen integreras och man drar nytta av lärdomarna från krisen.

(7) Covid-19-krisen har visat på den inre marknadens flexibilitet när det gäller att anpassa sig till extraordinära situationer. För att säkerställa en snabb och smidig övergång till återhämtningsfasen och en snabb och smidig återgång till fri rörlighet för varor, tjänster och arbetstagare måste dock de extraordinära åtgärder som hindrar den inre marknaden från att fungera normalt upphöra så snart de inte längre behövs. Den nuvarande krisen har visat att det behövs krisberedskapsplaner inom hälso- och sjukvården, bl.a. bättre inköpsstrategier, diversifierade leveranskedjor och strategiska reserver av viktig utrustning. De är centrala faktorer för arbetet med att ta fram mer omfattande krisberedskapsplaner.

(8) Unionens lagstiftare har redan ändrat de relevanta regelverken[7] för att ge medlemsstaterna möjlighet att mobilisera alla outnyttjade resurser från de europeiska struktur- och investeringsfonderna så att de kan hantera de extraordinära konsekvenserna av covid-19-pandemin. Ändringarna kommer att öka flexibiliteten och förenkla och effektivisera förfarandena. För att minska pressen på kassaflödena kan medlemsstaterna också använda en medfinansieringsgrad på 100 % från unionsbudgeten under räkenskapsåret 2020–2021. Portugal uppmanas att fullt ut utnyttja dessa möjligheter för att hjälpa sina hårdast drabbade invånare och sektorer.

(9) Pandemins socioekonomiska konsekvenser kommer sannolikt att drabba regionerna i Portugal ojämnt på grund av olika specialiseringsmönster, i synnerhet regioner som främst livnär sig på turism, som Algarve och de yttersta randområdena Madeira och Azorerna. Detta innebär en betydande risk för ökande regionala och territoriella skillnader inom Portugal. I kombination med risken för en tillfällig upplösning av konvergensprocessen mellan medlemsstaterna krävs i den nuvarande situationen riktade politiska insatser.

(10) Den 16 maj 2020 lade Portugal fram sitt nationella reformprogram för 2020 och sitt stabilitetsprogram för samma år. De båda programmen har bedömts samtidigt för att deras inbördes kopplingar ska kunna beaktas.

(11) Portugal omfattas för närvarande av stabilitets- och tillväxtpaktens förebyggande del och av regeln för skuldkriteriet. Den 13 juli 2018 rekommenderade rådet Portugal att säkerställa att den nominella ökningen av de primära offentliga nettoutgifterna[8] inte överstiger 0,7 % 2019, vilket motsvarar en årlig strukturell anpassning på minst 0,6 % av BNP. I kommissionens samlade bedömning bekräftas en betydande avvikelse från den rekommenderade anpassningsbanan mot det medelfristiga budgetmålet 2019 samt

---

[7] Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2020/460 av den 30 mars 2020 om ändring av förordningarna (EU) nr 1301/2013, (EU) nr 1303/2013 och (EU) nr 508/2014 vad gäller särskilda åtgärder för att mobilisera investeringar i medlemsstaternas hälso- och sjukvårdssystem samt i andra sektorer av deras ekonomier som reaktion på covid-19-utbrottet (Investeringsinitiativ mot effekter av coronavirus) (EUT L 99, 31.3.2020, s. 5) och Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2020/558 av den 23 april 2020 om ändring av förordningarna (EU) nr 1301/2013 och (EU) nr 1303/2013 vad gäller särskilda åtgärder för att tillhandahålla extraordinär flexibilitet vid användningen av de europeiska struktur- och investeringsfonderna för att hantera covid-19-utbrottet (EUT L 130, 24.4.2020, s. 1).

[8] De primära offentliga nettoutgifterna består av de totala offentliga utgifterna exklusive ränteutgifter, utgifter för unionsprogram som motsvaras fullt ut av inkomster från unionsmedel och icke-diskretionära förändringar i utgifterna för arbetslöshetsförmåner. Nationellt finansierade fasta bruttoinvesteringar är utjämnade över en fyraårsperiod. Diskretionära åtgärder på inkomstsidan eller lagstadgade inkomstökningar är inräknade. Engångsåtgärder på såväl inkomst- som utgiftssidan är avräknade.

2018 och 2019 sammantaget. Eftersom den allmänna undantagsklausulen aktiverats är det emellertid inte motiverat med fler åtgärder inom ramen för förfarandet vid betydande avvikelse.

(12) I stabilitetsprogrammet för 2020 lade regeringen inte fram något makroekonomiskt scenario eller någon prognos för saldot i de offentliga finanserna eller den offentliga skuldkvoten för 2020. I stabilitetsprogrammet för 2020 uppskattar man emellertid att varje period på 30 arbetsdagar, dvs. cirka en och en halv månad, av isoleringsåtgärder har en negativ inverkan på den årliga BNP:n på 6,5 procentenheter. De makroekonomiska och offentligfinansiella utsikterna påverkas av den höga graden av osäkerhet till följd av covid-19-pandemin. Det finns landsspecifika risker i budgetprognoserna som hänger samman med en ökning av de offentliga ansvarsförbindelserna för vissa offentliga företag och covid-19-relaterade åtgärder inriktade på den privata sektorn. Dessa ska läggas till de tidigare icke försumbara nivåerna, delvis till följd av potentiella ytterligare budgetkonsekvenser på grund av fler bankstödsåtgärder.

(13) Som reaktion på covid-19-pandemin, och som en del av en samordnad unionsstrategi, har Portugal antagit budgetåtgärder för att öka kapaciteten i hälso- och sjukvårdssystemet, begränsa smittspridningen och hjälpa de hårdast drabbade personerna och branscherna. I stabilitetsprogrammet för 2020 uppskattas budgetkonsekvenserna av dessa åtgärder på månads- eller årsbasis, men inget årligt sammanlagt prognosbelopp anges för 2020. Åtgärderna omfattar bl.a. ett särskilt engångsstöd till företag för att återuppta verksamheten (508,0 miljoner euro eller 0,3 % av BNP), ett förenklat system för tillfälliga avbrott i arbetet (”permitteringar”, 373,3 miljoner euro eller 0,2 % av BNP för varje månad som åtgärderna tillämpas) och hälso- och sjukvårdens inköp av personlig skyddsutrustning (0,1 % av BNP för varje månad som åtgärderna tillämpas)[9]. Kommissionen uppskattar att de totala direkta budgetkostnaderna för dessa åtgärder under 2020 kan uppgå till cirka 2,5 % av BNP. Portugal har dessutom aviserat åtgärder som, även om de som regel inte påverkar budgeten direkt, kommer att stödja likviditeten i företagen och hushållen. Enligt stabilitetsprogrammet för 2020 kommer åtgärderna att utgöra cirka 25,2 miljarder euro eller 12,5 % av BNP. Åtgärderna omfattar anstånd med moms, privatpersoners och företags inkomstskatter och med sociala avgifter (7,9 miljarder euro eller 3,9 % av BNP) men också statsgaranterade krediter och liknande initiativ (4,0 miljarder euro eller 2,0 % av BNP). Totalt sett är de åtgärder Portugal har vidtagit i linje med riktlinjerna i kommissionens meddelande om en samordnad ekonomisk reaktion på covid-19-utbrottet. Ett fullständigt genomförande av dessa åtgärder, följt av en omläggning av finanspolitikens inriktning mot en välgenomtänkt offentligfinansiell ställning på medellång sikt när det ekonomiska läget medger detta, kommer att bidra till att bevara hållbarheten i de offentliga finanserna på medellång sikt.

(14) Enligt kommissionens vårprognos 2020 beräknas Portugals underskott i de offentliga finanserna vid oförändrad politik uppgå till 6,5 % av BNP 2020 och 1,8 % av BNP 2021. Den offentliga skuldkvoten beräknas nå en topp på 131,6 % av BNP 2020 innan den sjunker till 124,4 % 2021.

(15) Den 20 maj 2020 utfärdade kommissionen en rapport i enlighet med artikel 126.3 i fördraget på grund av att Portugal hade överträtt underskottsgränsen på 3 % av BNP

[9] Budgetkonsekvenserna uttrycks som procentandel av BNP 2020 enligt kommissionens vårprognos 2020.

2020. Sammantaget tyder analysen på att skuldkriteriet såsom det definieras i fördraget och förordning (EG) nr 1467/1997 inte är uppfyllt.

(16) Portugal drabbades av Covid-19-pandemin i början av mars 2020 vilket satte hård press på landets hälso- och sjukvårdssystem. Regeringen vidtog snabbt flera strikta åtgärder för att begränsa spridningen och införde ett nationellt undantagstillstånd för tiden mellan den 18 mars 2020 och den 2 maj 2020 för att i så stor utsträckning som möjligt begränsa dödsfallen och smittspridningen. Portugal vidtog åtgärder för att stärka hälso- och sjukvårdssystemets insatskapacitet och platta ut infektionskurvan så att sjukhusen inte blev överbelastade. De nationella och globala åtgärderna för att begränsa spridningen har hämmat den ekonomiska verksamheten inom de flesta sektorer, framför allt inom turismen och turismrelaterad verksamhet, och har försämrat de sociala och ekonomiska framtidsutsikterna för Portugal, i synnerhet för mikroföretag och små och medelstora företag. Ekonomin kommer att minska med 6,8 % under 2020 och med 5,8 % under 2021.

(17) Utgifterna inom hälso- och sjukvårdssystemet ökar kraftigt till följd av att man försöker lindra de omedelbara konsekvenserna av covid-19-pandemin på människors hälsa. Investeringar behövs för att förbättra hälso- och sjukvårdssystemets resiliens, säkerställa utrustning, produkter och infrastruktur som behövs för att stödja krishanteringsförmågan, bl.a. intensivvård, testning, teknisk och tillämpad medicinsk forskning samt allmän tillgång till vård, även utanför städer och i de yttersta randområdena Madeira och Azorerna. När covid-19-pandemin bröt ut pågick arbetet med att införa en ny förvaltningsmodell för de offentliga sjukhusen, vilket kommer att leda till att de årliga budgetarna ökar kraftigt. Om modellen införs konsekvent nu kan den stärka hälso- och sjukvårdssystemets resiliens. Covid-19-pandemin har visat hur sårbar den långvariga vården och omsorgen i Portugal är, med många smittade och dödsfall. Trots att antalet platser ökat inom den långvariga vården och omsorgen under de senaste tio åren är de fortfarande för få i alla regioner. Innan covid-19-pandemin bröt ut uppskattades ökningen av utgifterna för den långvariga vården och omsorgen bli en av de högsta i unionen i procentandel av BNP. Fortsatta insatser för att förbättra hälso- och sjukvårdens och den långvariga vårdens och omsorgens effektivitet och kapacitet är viktiga för att hantera den nuvarande krisen och utmaningarna med en åldrande befolkning.

(18) Efter en positiv utveckling på arbetsmarknaden sedan 2014 kommer Portugal nu att stå inför stora sysselsättningsproblem till följd av pandemin. Enligt kommissionens prognos kommer arbetslösheten att stiga till 9,7 % av arbetskraften 2020 och minska till 7,4 % 2021, vilket är en ökning från 6,5 % 2019. För att stödja sysselsättningen och minska risken för förlorade arbetstillfällen har Portugal förenklat och anpassat sitt system för tillfälliga avbrott i arbetet. Riktad användning av unionsprogram och nationella program kan rädda arbetstillfällen och den ekonomiska verksamheten, i synnerhet i små och medelstora företag. Under återhämtningsfasen spelar skräddarsydda och riktade aktiva arbetsmarknadsåtgärder, i synnerhet kompetensutveckling och omskolning, en avgörande roll för att arbetstagarna ska kunna återgå till arbetslivet. Det är viktigt att arbetsgivare, utbildningsinstitutioner och offentliga arbetsförmedlingar samarbetar för att öka rekryteringen.

(19) Covid-19-utbrottet kräver åtgärder för att lindra de sociala konsekvenserna och skydda utsatta människor, så att ojämlikheten inte ökar. Till dessa åtgärder hör arbetslöshetsförmåner och inkomststöd till de värst drabbade arbetstagarna, bl.a. egenföretagare och arbetstagare med atypiska anställningsförhållanden, tillträde till tjänster och åtgärder för att göra det lättare att komma tillbaka till arbetsmarknaden.

Genomförandet av en nationell beredskapsplan för hela samhället i samarbete med arbetsmarknadens parter och det civila samhället kan bidra till en snabb och samordnad reaktion för att lindra de sociala konsekvenserna av krisen. Politiska förändringar för att effektivisera de sociala transfereringarna under senare år, t.ex. högre minimiinkomster, solidaritetstillägg för äldre, pensioner och familjeförmåner, har haft en positiv inverkan på inkomstfördelningen. De sociala transfereringarna (utom pensioner) minskade dock den del av befolkningen som löper risk för fattigdom med endast 23,8 % under 2018, vilket är betydligt lägre än EU-genomsnittet på 34 %. Effekten av minimiinkomstsystemet är dessutom bland de lägsta i unionen och systemet ger inkomster som motsvarar endast 40 procent av den nationella fattigdomsnivån.

(20) Covid-19-pandemin ställer stora krav på den digitala tekniken så att undervisningen och den ekonomiska verksamheten kan fortsätta trots den sociala distanseringen. Alla utbildningsinstitutioner i Portugal har stängt och den traditionella undervisningen har avbrutits. Cirka 6 % av hushållen har fortfarande inte tillgång till internet, vilket drabbar cirka 50 000 elever. Tillgången till internet och telenätets täckning varierar kraftigt mellan stad och landsbygd. Studerande från socioekonomiskt gynnade familjer har bättre förutsättningar att klara distansundervisningen. Dessutom är bristen på it-kompetens stor i Portugal. År 2019 saknade 48 % av befolkningen grundläggande digital kompetens: bland dem hade 26 % ingen digital kompetens alls och andelen som aldrig använt internet är dubbelt så stor som EU-genomsnittet. På grund av de gällande omständigheterna krävs effektiv e-utbildning och insatser för att hjälpa dem som drabbats av digital utestängning att överbrygga hindren för distansundervisning. Om företagen börjar använda digital teknik för alternativa arbetsmetoder och digitala tjänster skulle verksamheten fortsätta i de företag som kan erbjuda sina tjänster på nätet, vilket skulle begränsa konsekvenserna av restriktionerna inom vissa sektorer. De här är särskilt viktigt i Portugal där ekonomin till stor del präglas av mikroföretag inom traditionella branscher. En av de viktigaste faktorer som sätter stopp för digitaliseringen i små och medelstora företag är den digitala kunskapsklyftan som beror på allmänt låga digitala kunskaper bland chefer och anställda.

(21) För att förhindra konkurser som går att undvika och göra det möjligt för företagen att överleva chocken och förbli konkurrenskraftiga har Portugal antagit en rad åtgärder som syftar till att stödja livskraftiga företag, särskilt små och medelstora företag, som påverkats av den sociala distanseringen och fått se sin verksamhet begränsas och den inhemska och globala efterfrågan minska. Dessa åtgärder är inriktade på likviditetsstöd, bl.a. genom garantier som finansieras av staten och finansinstitut, direkta bidrag, anstånd med skatter och lägre sociala avgifter. De är framför allt inriktade på de värst drabbade sektorerna, bl.a. turism- och hotell- och restaurangbranschen och de branscher som hänger samman med dessa samt tillverknings- och exportföretag. Det är viktigt att offentliga institutioner och privata intermediärer vidtar dessa åtgärder i tid och på ett effektivt sätt. I detta sammanhang har den portugisiska regeringen effektiviserat processen för att få tillgång till krediter, dvs. den dokumentation som företag ska lämna in. Vid utformningen och genomförandet av dessa åtgärder bör banksektorns motståndskraft beaktas. Ytterligare politiska åtgärder syftar till att stödja entreprenörer och egenföretagare.

(22) För att främja den ekonomiska återhämtningen kommer det att bli viktigt att tidigarelägga färdigutvecklade projekt för offentlig investering och gynna privata investeringar, bland annat genom relevanta reformer. Tillväxtfrämjande investeringar som stödjer forskning och innovation, digitalisering, konnektivitet och grön

omställning kommer att bidra till den portugisiska ekonomins återhämtning och styra den mot långsiktig hållbar tillväxt. Portugals perifera läge kan stödjas genom investeringar i transportinfrastruktur, i synnerhet genom att färdigställa de järnvägsförbindelser som saknas med Spanien och använda den underutnyttjade potentialen i de portugisiska hamnarna. Enligt Portugals nationella energi- och klimatplan krävs viktiga investeringar för att motverka klimatförändringarna och klara av energiomställningen. Det finns fortfarande gott om utrymme att förbättra energieffektiviteten i byggnader och minska företagens energiförbrukning. Bättre energiförbindelser på Iberiska halvön kan bidra till ökad konkurrens och underlätta användningen av förnybar energi. Investeringar kan också stödja åtgärder som förutser de negativa effekterna av klimatförändringarna, som översvämningar och skogsbränder, förbättrar vattenförvaltningen och avfallshanteringen och utvecklar potentialen i den cirkulära ekonomin. Programplaneringen för Fonden för en rättvis omställning för perioden 2021–2027 kan hjälpa Portugal att hantera en del av de utmaningar som omställningen till en klimatneutral ekonomi innebär, särskilt inom de territorier som anges i bilaga D till landsrapporten[10]. Detta skulle ge Portugal möjlighet att på bästa sätt använda fonden.

(23) Rättssystemet har blivit mer effektivt under senare år, tack vare en rad åtgärder som fortfarande tillämpas. Pandemin och recessionen till följd av den kan dock leda till fler rättstvister, vilket skulle förvärra de återstående flaskhalsarna, framför allt de utdragna förfarandena och den stora eftersläpningen av ärenden i förvaltnings- och skattedomstolar. Ett effektivt och motståndskraftigt rättssystem skulle förbättra företagsklimatet, framför allt för de inhemska små och medelstora företagen och investerare.

(24) Dessa rekommendationer är visserligen inriktade på hur de socioekonomiska effekterna av pandemin ska hanteras och den ekonomiska återhämtningen underlättas, men de landsspecifika rekommendationerna för 2019 som rådet antog den 9 juli 2019 innehöll reformer som krävs för att kunna åtgärda strukturella problem på medellång och lång sikt. De rekommendationerna är fortsatt aktuella och kommer att fortsätta att övervakas nästa år, inom ramen för den europeiska planeringsterminens årliga cykel. Det gäller även rekommendationer rörande investeringsrelaterade ekonomiska strategier. De senare rekommendationerna bör beaktas vid finansieringen av sammanhållningspolitikens strategiska programplanering efter 2020, inbegripet riskreducerande åtgärder och strategier för att lätta på restriktionerna vad gäller den rådande krisen.

(25) Under senare år har flera förbättringar gjorts i det portugisiska banksystemet. Lönsamheten har förbättrats till följd av insatser för att förbättra sektorns effektivitet och minska avsättningar och nedskrivningar. Tack vare den förbättrade lönsamheten har banksystemet kunnat fortsätta att öka sina kapitaltäckningskvoter. Kapitalbasen är dock fortfarande lägre än EU-genomsnittet. Andelen nödlidande lån har minskat under flera år i rad och även i fjol, men är fortfarande dubbel så hög som EU-genomsnittet. Möjligheterna att generera intäkter är en utmaning mot bakgrund av låga räntor i en ekonomi med en fortsatt hög skuldnivå. Inom den närmaste framtiden kommer en svagare ekonomi, covid-19-krisen och de låga räntorna att utgöra utmaningar för banksektorn, och detta kommer att återspeglas i kreditkvaliteten i de lån som beviljas. Dessutom är de portugisiska bankerna fortfarande exponerade för länder som är ytterst beroende av hur råvarupriserna, t.ex. på olja, utvecklas. Exponeringen för dessa länder

[10] SWD(2020) 251 final.

är känslig för marknadsrisker, valuta- och kreditrisker, och kan påverka kreditkvaliteten på de lån som beviljas till företag som exponeras för dessa länder.

(26) Utdragna insolvensförfaranden har identifierats som en av de viktigaste orsakerna till att bankerna inte genast åtgärdat de nödlidande lånen. De har också en stor inverkan på prissättningen av dessa tillgångar på sekundärmarknaden, eftersom resultatet, mätt i betalningar till fordringsägarna, inte är tillfredsställande. En närmare titt på de nödlidande lånen visar att en stor andel består av företagslån (cirka två tredjedelar) som är minst lämpade för ett snabbt och standardiserat förfarande. Under senare år har flera ändringar gjorts av både insolvensförfarandena och de civila utmätningsförfarandena. Ytterligare anpassningar, framför allt inriktade på att åtgärda omotiverade förseningar, skulle hjälpa både fordringsägare och låntagare, vilket skulle hjälpa låntagarna att få en nystart.

(27) Den europeiska planeringsterminen utgör en ram för en kontinuerlig samordning av den ekonomiska politiken och sysselsättningspolitiken i unionen, vilket kan bidra till en hållbar ekonomi. Medlemsstaterna har utvärderat framstegen vad gäller genomförandet av FN:s mål för hållbar utveckling i sina nationella reformprogram för 2020. Genom att säkerställa ett fullständigt genomförande av rekommendationerna nedan kommer Portugal att bidra till målen för hållbar utveckling och till de gemensamma insatserna för en konkurrenskraftig hållbarhet i unionen.

(28) Det är viktigt med ett nära samarbete mellan länderna i den ekonomiska och monetära unionen för att åstadkomma en snabb återhämtning från de ekonomiska konsekvenserna av covid-19. Mot bakgrund av politisk vägledning från Eurogruppen bör Portugal, i egenskap av en medlemsstat som har euron som valuta, säkerställa att landets politik är förenlig med rekommendationerna för euroområdet och politiken i andra medlemsstater i euroområdet.

(29) Kommissionen har inom ramen för den europeiska planeringsterminen för 2020 gjort en omfattande analys av Portugals ekonomiska politik och redogjort för den i 2020 års landsrapport. Kommissionen har även bedömt stabilitetsprogrammet för 2020, det nationella reformprogrammet för 2020 samt uppföljningen av de rekommendationer Portugal har fått tidigare år. Den har beaktat inte bara programmens relevans för hållbarheten i finanspolitiken och den socioekonomiska politiken i Portugal utan också att unionens regler och riktlinjer har iakttagits, mot bakgrund av behovet att stärka den övergripande ekonomiska styrningen i unionen genom att framtida nationella beslut fattas med beaktande av synpunkter på unionsnivå.

(30) Mot bakgrund av denna bedömning har rådet granskat stabilitetsprogrammet för 2020 och dess yttrande[11] återspeglas nedan, särskilt i rekommendation 1.

(31) Mot bakgrund av kommissionens fördjupade granskning och denna bedömning har rådet granskat det nationella reformprogrammet för 2020 och stabilitetsprogrammet för 2020. I dessa rekommendationer beaktas behoven av att bekämpa pandemin och underlätta den ekonomiska återhämtningen som ett första nödvändigt steg för att möjliggöra en justering av obalanserna. Rekommendationer som direkt behandlar de makroekonomiska obalanser som konstaterats av kommissionen enligt artikel 6 i förordning (EU) nr 1176/2011 återspeglas i rekommendationerna 1, 2, 3 och 4.

[11] I enlighet med artikel 5.2 i rådets förordning (EG) nr 1466/97.

HÄRIGENOM REKOMMENDERAS Portugal att under 2020 och 2021 vidta följande åtgärder:

1. I enlighet med den allmänna undantagsklausulen vidta alla nödvändiga åtgärder för att effektivt hantera pandemin samt stödja ekonomin och den därpå följande återhämtningen. Så snart som de ekonomiska förhållandena tillåter det bedriva en finanspolitik som syftar till att uppnå ansvarsfulla offentliga finanser på medellång sikt och säkerställa en hållbar skuldsättning, och samtidigt förbättra investeringarna. Stärka hälso- och sjukvårdssystemets resiliens och säkerställa tillträde till hälso- och sjukvård och långvarig vård av hög kvalitet för alla.

2. Stödja sysselsättning och prioritera åtgärder som bevarar arbetstillfällen. Garantera ett tillräckligt och verkningsfullt socialt skydd och inkomststöd. Stödja användningen av digital teknik för att säkerställa att alla har tillgång till utbildning av hög kvalitet och öka företagens konkurrenskraft.

3. Vidta tillfälliga åtgärder som syftar till att säkerställa att företagen har tillgång till likvida medel, i synnerhet små och medelstora företag. Tidigarelägga färdigutvecklade projekt för offentlig investering och gynna privata investeringar för att främja den ekonomiska återhämtningen. Styra investeringarna till den gröna och den digitala omställningen, i synnerhet ren och effektiv användning och produktion av energi, järnvägsinfrastruktur samt innovation.

4. Öka effektiviteten i förvaltnings- och skattedomstolar.

Utfärdad i Bryssel den

På rådets vägnar
Ordförande